

Sahil TAHİRLİ

Kondo altı saatdan bir verili elektrik enerjisi camaatı lap tongo götürmüşdi. Qaz yox, bir saat işq yanırı, o da yannasa, ondan yaxşı idi. Adamlar o qədər qızdırdı qorşudular ki, gah xotlar gücü düşüb alışdı, gah da transformatorlar... Şüeyş qabı da kəndin montyorları olurdu... Ani eşidilən partlayış səsinə sonra kond yeno do zilləmə qərq oldu.

Qalabayı uca səslə bu sözlərlə dedi:

- Zətimizə lənət, yeno kimsə işığa karavat setkəsi qoşub... Bu ta düzəlməz, qaldı səhərə... Belə gündürlük olar, o?! Qumuş, cırnağı yandır, gotir qatıgımı yeyim.

Qalabayının altmış beş yaşlı anası Qumral gördü ki, oğlu yeno cin atına minib: bir saat Şabanın kinosuna baxıb hırlıdaya qaçdı, amma işıqlar partladı. Qumuş arvad o saat əvvəyə qalıb cırnağı yandırdı, bir cam qatıq və toza sulanmış iki lavaş götürdü. Lavaşları odun peçinin üstünə sorib isidi, sonra peçin yanında süfrəyə qoymu, vəziyyəti yumsalmaq üçün astadan diləndi:

Məsməxanım bayaq dedi ki, ilaxır çərşənbədə kondo kosa gələcək. Bir də kəndirbax. Uşaqlar da hazırlaşlar xoruz döyüşdürməyə. Sarı topın başında da yekə od qalayacaq.

Qalabayı fısıldayışılıdaya lavaş qatığa batırb yeyirdi və bu xəbəri eşidəndə bir az əhvali duruldu. Neco də olsa, yaş hələ gəlməyib, iş yox, güc yox, bekarlıqdan ağzına qurd düşür. Düşündü ki, yaxşı oldu, ilaxırda kosa ilə kəndirbaxa baxar, həm do səmickəsini satır. Ora çox adam yığılır, bayramqabağı dədələr kisonın ağzını açır, uşaqlarda yaxşı pul olur...

Əslində, Qalabayının bacarığı qonum-qonşunun odununu döğrəyib qəpik-quruş almaq, mal-həvəyə baxmaq, toyarlarda tum salnaqdan daha irəlidi idi. Forsiz, əhmətdən qorxan bir deyildi. Təasin uşağ ikon itirsə do, özünü dərək edəndən Qumuşay yök olmağa çalışmışdı. Tiri-tipi, dünyagörüşü olmasa da, no buynaysaydın, yerinə yetirir, apar-görüş işlərinə yarayır. Di gəl ki, tale onu vəziyyətlə qarşılaşdırırmı, bir dəfə başına gələn hadisə isə onu - özünün dediyi kimi - karlı işlərdən soyutmuşdu.

İş belə getmişdi ki, dayısının vasitəsilə "Raypo"ya anbardar işinə düzələcəkdi. Ağ-qara şəkli yapıdırılmış sonadlorinin də götürüb "Raypo" sədrinin

yanına getmiş, sonadlorini qapının ağzında dayanan qəşəng otrın vuran solıqolı geyimli katibə qız vermişdi. Qız gülməyərək onu aşağıdan yuxarıya süzdükdən sonra sonadlorini almışdı: qabağa çıxan yekə qarnı və yüngün boyun, oynino böyük gəlon ütüsüz gen qara şalvar, traktor qovuşuna oxşayan yekə ollor və tük bəsmiş otli sifət ilki baxışdan katibə qızın gözlərinə ilişmişdi. Birazdan daxil telefona zəng gəldi:

- O, Qalabayı, Masabayı, di, Tamadadı, nadi, ona de, keçsin yanına.

Qalabayı içəri girəndə "Raypo" sədrini gic gülmək tutdu. Az sonra özünə gəlib dedi ki, o, şəklinə baxdım, dedim, bolka mənim yerimə namizəd gəlmiş. Şəkildə ağ köynək, qara qalstuk, saç-baş, bəkəmbort, full oğlansın.

Gözləri bir az bərələn Qalabayı o doqiqə xatırladı ki, bu solik çəkdirəndə oyin-başı pis gündəydi. Kəndin fotografi, qayğıkəs və səmini bir insan olan rəhmətli Mahmud müəllim fotostudiyada müştərilər üçün saxladığı ağ köynəyi və qara qalstuku birtəhər onun oynino geyindirmiş, saç-başını solıqoy salmış, sonra taxta stolda oturdurq bir az da məzələnmışdi: "Şəkiçəkəna diqqətə bax, birazdan qış çıxacaq, tutub mon verərsən". O da gözlorini "Zəni" o zilləmədi...

"Oğurluq edə bilirsən?", - deyə kreslosuna bir az da yaslanan Volyulla üzünü Qalabayıya yönəltərək soruşdu.

- Yox, mollimim, elə şeylər mənlik deyil.

- Qatığa qara deyö bilirsən?

- Yoo...

- Bas vaxtı keçmiş köhnə malları toza yerinə dost-tanışa sırıya bilərsən?

- Yoox, bacarmaram.

Bu sözdən sonra Volyulla bir az qıymış dedi ki, o, bo ondo bura yeno gəlmiş anbardarlığa?! Bura sən Elmor Akademiyəsini niyə?! Rixkəndə qayıtdı ki, son get akademiyada, institutda işlə...

Müdirin otğandın çıxanda katibə qız Qalabayını yenidən süzdü və əda ilə soruşdu:

- Nö oldu, Qalabayı qalaya dırmaşa bildi?

Bizim kərəkəndə do özünü sındırmadı:

- Qala qəpələri, deyəson, yalnız nəzəndəlorin üzünə açıqdi. Bu arada, qəşəng atrin var haaaaa...

Mığrı

Bu görüşdən sonra Qalabayı anbardar, həsəbdar olmaq kimi xülyələrini birtəhərlikə konara qoyaraq kənddə-bacada işləyib özünün gün-güzəranını keçirirdi. Qatığa qara deməkəndisə, şam yeməyində qatığa lavaş yemək ondan yaxşı idi. Bir də ki, hoyotlorindəki Mığrı adlı yekəpör qara pişik belə onun gözündə Volyulladan yaxşıdı. Düzdü, Mığrıdan hədsiz zəhəliş gəldirdi... Hey anasına deyindir ki, bunu azdıracam. Görmüşük, pişik siçan, qış tutub yeyər, bu da zəmano adamlarına oxşayır. Volyulla kimi müftə yeməyi öyrənib. Hər doqiqə gözü qapının ağzını kosir...

...Səhor saatlarından Boşqovaq kəndini qara zürmən səsi götürmüşdü. Uşağdan böyüyü hamı orda idi. İlaxır çərşənbə uşaqların əsl toy-bayramına çevrilmişdi. Roqs edən, qəçib-tullan, "hostana", "hodu-hodu" oynayan, taraqqam kosanın yanında partladılıb onula məzələlon... kimi axtarıydın, məkəzə idi. Şəhərdən kəndirbax və pəhlovan da gəlmişdi. Mürsəlin oğlu Şahmarla Sənom arvadın oğlu Fizon qəçəllə kosa olmuşdular. Qalabayının do işləri tıkrındaydı. Qumuş arvadın qovurduğu bir kiso səmickən yarısından çoxunu səhərin erkən vaxtlarından satıb qurtarmışdı. Volyulla və onun məktəbli uşaqları da kəndə gələn qonaqlar sırasındaydı. Qalabayının dayısı Qasım adət üzrə bu ilaxırda do Volyullagili qonaq

fındıq, şabalıd, alma da qoyurlar. Həm do iki gözəl və ağıllı qızı var. Gonclorin çoxunun istəklisidirlər. Papaq atanda onları görmək istəyi do gonclorini həvəsləndirirdi.

Qumuş arvad da papaqları boş yola salmır. Kündə-bucaqda bayrama saxladığı möviçədən, tut qurusundan, qovrulmuş orik donosindən, tondirdə bişirdiyi soğan kökösindən bir ovuc da olsa papaqlara doldurub qapının ağzına qoyurdu. Qalabayı do plovunu yeyəndən sonra peçin dibində arxası üstə uzanıb ayaqlarını divara qaldırıb özü üzünə şellonirdi. Bu ara Qumuş astadan səsi eşidirdi:

- Bu boyda do torba olar, elə bil bazarə qarpız almağa gedirlər.

Qalabayı gözünün ucı ilə baxdı ki, bu dofo kimsə qarıya qara parçadan tikilmiş ağzi bürməli yekə torba atıb. Tez torbanı Qumuşdan aldı, eşiyə çıxıb qapının ağzında bayaqdan mırıldayıb baş-beynini təkən Mığrıni küncə sıxışdırı, belindən tutub torbaya basdı. İpini do cəçik torbanın ağzını bağladı. Sonra torbanı aparıb darvazadan çölə qoydu ki, kim atıb gəlib götürsün.

...Uşaqlar səvino-səvino evə girəndə həlo do süfrə açiq idi: Yeyon yeyir, içən içirdi. Dədələr ki, Qumuş bimbəglio torba atdıq, içinə nədisə yekə bir şey qoyublar. Amma torbanı dayağa bağlayıblar, açmamadıq. Bayaqdan yüz-yüz vurub, necə deyərler, düz duran Volyulla ilə Qasım bir ağzından dedilər:

- Qoyun stolun üstünə, qayçı gotirən, açaq.

Bayaqdan uşaqların qurdalavə özışirdiyi və havasız qalan Mığrı elə torba açar-qalınmaz Volyulların başına tullandı, üz-gözüni cırıqladı, süfrədə olan arvad, yemək, no vərdə dəğizib üst-başlarına təkdi, cold özünü evdən bayıra tulladı. Səhəri kənddə hamı bir-biri ilə öyləndirdi:

- Deyirlər, bu gecə torbada pişik olub axtı...

İlaxırın sonra havalər yavaş-yavaş isinir, boz ayniküzdülərün günü daha da qızır. Mığrı yanlarını başa-basa o yan-u yanına gedir. arada bir tut ağacının altındakı nımdaş yorğən-dəşəkli taxta uzanan Qalabayının kirlı qıvrılının arasında özünü gimi yerlirdi. Ta Qalabayı do ona hərasə azdırmaq haqda düşünmürdü. Nə do olmasa, Mığrı Volyulların üz-gözüni cırıqlamaqla ürəyini bir az da sınıpmışdı. Bir do ki, elə Volyulla kimi oğru olmaqdanısa, Mığrı kimi Mığrı olmaq yaxşıdı da... Rəhmətli Mahmud müəllim onun səklini cəçəkəndə necə solıqoy salmışdısa, Volyulla da onun həyat yolunun şokllarında, cəmiyyəto, işə qəzəndə bilirdi...

Qalabayı üzündə gonitmişiyəyin bir sillo ilşirdir bir de ucadan diləndi:

- Gör, bu dünyada no qədər imkənçiyi var, Volyulla var... Heç bir bir zibilə dərman deyilərlər...